

ЗАТВЕРДЖУЮ
директор ГО "Фонд підтримки
інформаційного забезпечення студентів"
В. О. Дворецький
05.12.2025 р.

заряд енергії для нових звершень та інструменти для побудови успішної професійної кар'єри.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації – Оцінювання здійснюється на основі виконання рекомендованих практичних та самостійних завдань, участі в проєктній діяльності, тестування або підсумкової роботи відповідно до програми.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації – Сертифікат або свідоцтво про підвищення кваліфікації встановленого зразка із зазначенням теми, обсягу годин та кредитів ЄКТС відповідно до вимог законодавства

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Навчально-тематичний план відображає перелік можливих курсів (тем), що реалізуються в межах програми. Проходження всіх тем, наведених у плані, не є обов'язковим. Кожна тема є окремим освітнім компонентом і може реалізовуватися автономно.

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
1	Продуктивність сучасного вчителя. Емоційний інтелект	1	1-29	2-30
2	Формування лідерської компетентності сучасного учителя	1	1-29	2-30
3	Компетентнісний кейс розвитку критичного мислення вчителя і учня	1	1-29	2-30
4	Емоційний інтелект в діяльності педагога	1	1-29	2-30
5	Ораторське мистецтво у початковій школі на основі авторської методики 'Буква до букви' для вчителя та вихователя	1	1-29	2-30
6	Цифрові інструменти для дистанційної освіти для вихователів та вчителів.	1	1-29	2-30
7	Експертність педагога. Можливості персонального бренду.	1	1-29	2-30
8	Риторська майстерність вчителя: методи зацікавлення учнів.	1	1-29	2-30
9	Профілактика професійного вигорання	1	1-29	2-30
10	Трикутник 'Педагоги – діти – батьки': налагоджуємо партнерські стосунки.	1	1-29	2-30
11	Дефіцит уваги та гіперактивність учнів. Модель позитивної поведінки вчителя та вихователя.	1	1-29	2-30
12	Сучасні тенденції у реалізації професійної траєкторії розвитку педагога	1	1-29	2-30
13	Розвиток інформаційно-цифрової компетентності вчителя. ІКТ.	1	1-29	2-30
14	Ефективна взаємодія з поколінням 'Зумерів'. Компетентнісний підхід на уроках.	1	1-29	2-30
15	ДеТоксична комунікація: ефективна взаємодія учасників освітнього процесу	1	1-29	2-30
16	Формування ефективної комунікації з учнями	1	1-29	2-30
17	Професійна компетентність педагога. Методи удосконалення фахових знань.	1	1-29	2-30
18	Педагогічні технології для ефективної комунікації з учнями. Розвиток естетичної емпатії.	1	1-29	2-30

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
19	Розвиток компетентностей психолога. Виховування свідомого та дбайливого ставлення до учнів.	1	1-29	2-30
20	Коучинг як освітня технологія та інструмент особистісного зростання педагога.	1	1-29	2-30
21	Цифрова компетентність педагога. Комунікація з учнями через веб ресурси.	1	1-29	2-30
22	Використання CLIL-технології для розвитку комунікативної компетентності учнів.	1	1-29	2-30
23	Креативні підходи до виховання успішної дитини. Методи для вчителя та вихователя.	1	1-29	2-30
24	Освітня інфографіка, як ключ до підвищення цифрової компетентності педагога.	1	1-29	2-30
25	ІКТ засоби для професійної діяльності сучасного педагога. Додатки та онлайн-ресурси.	1	1-29	2-30
26	Instagram в професійній діяльності педагога.	1	1-29	2-30
27	Секрети ефективної риторики педагога. Інструменти зосередження уваги учнів на словах вчителя.	1	1-29	2-30
28	Шляхи попередження психологічного вигорання вчителя.	1	1-29	2-30
29	Навички вчителя для психологічної допомоги дітям та дорослим в стані війни.	1	1-29	2-30
30	Інструменти креативного та творчого педагога. Формування новаторських підходів до освітньої діяльності в умовах війни.	1	1-29	2-30
31	Партнерська взаємодія вчитель-учень. Розвиток позитивної самооцінки, я-ідентичності для продуктивного навчання.	1	1-29	2-30
32	Ефективне дистанційне навчання через взаємодію педагога з батьками.	1	1-29	2-30
33	Розвиток цифрової компетентності вчителя. Використання сайту та блогу	1	1-29	2-30
34	Формування патріотизму учнів через український кінематограф. Формування особистого емоційно-чуттєвого досвіду	1	1-29	2-30
35	Упровадження елементів Stem-освіти в початковій школі	1	1-29	2-30
36	Групові форми та методи роботи в класі для розвитку навичок майбутнього: від теорії до практики	1	1-29	2-30
37	Впровадження ефективних освітніх концепцій НУШ та елементів ТОП-10 українських освітніх стартапів	1	1-29	2-30
38	Психологічна підтримка та супровід дітей в умовах війни. Формування учнівського колективу для ефективного навчання.	1	1-29	2-30
39	Методи якісного сприйняття матеріалу учнями. Формування візуальної грамотності сучасного педагога.	1	1-29	2-30

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
40	Якісні уроки в класі та укритті під час тривоги. Формування мотиваційної компетентності Вчителя.	1	1-29	2-30
41	Стартап освіта - інвестиції в духовність	1	1-29	2-30
42	Використання цифрових сервісів і технологій у навчанні. Розвиток цифрової компетентності педагога.	1	1-29	2-30
43	Технологічне забезпечення освітнього напрямку STEM: досвід впровадження та використання.	1	1-29	2-30
44	Організація освітнього процесу для дітей з ООП у ЗЗСО. Адаптація і модифікація змісту навчальних предметів.	1	1-29	2-30
45	Освітникам-про отруйні і токсичні речовини: заходи безпеки, медична допомога.	1	1-29	2-30
46	Домедична і перша медична допомога учасникам освітнього процесу при застосуванні ворогом хімічної зброї	1	1-29	2-30
47	Методологія створення цікавих уроків. Активізація пізнавальної діяльності учнів	1	1-29	2-30
48	Zoom та інші ефективні інструменти та можливості під час проведення дистанційного уроку	1	1-29	2-30
49	Освітні інструменти педагога, що надихає. Внутрішня та зовнішня мотивація до навчання.	1	1-29	2-30
50	Використання додатків Google для якісної організації освітнього процесу в дистанційному форматі	1	1-29	2-30
51	Сервіси Google у роботі вчителя: Google презентації, Google Meet, Google календар, Jamboard	1	1-29	2-30
52	Розробка інтерактивних завдань: пазли, кросворди, тести та інші форми для підвищення активності учнів у процесі навчання	1	1-29	2-30
53	Впровадження сучасних тенденцій розвитку мовно-літературної освіти в Україні. Забезпечення успішного розвитку навичок майбутнього.	1	1-29	2-30
54	Розвиток мотивації учнів через використання цифрових ресурсів	1	1-29	2-30
55	Запобігання списуванню із 'Safe Exam Browser' від платформи Кластайм.	1	1-29	2-30
56	Підвищення ефективності інтерактивної співпраці вчитель-учень. Нововведення на платформі Classtime.	1	1-29	2-30
57	Європейський педагогічний досвід. Краці закордонні практики освіти.	1	1-29	2-30
58	Інклюзивне навчання: Мультикультурна освіта та розуміння різноманітності в класі	1	1-29	2-30

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
59	Розвиток навичок педагога в умовах війни. Домедична допомога та запобігання травматизму	1	1-29	2-30
60	Як налагодити прояви небажаної поведінки дитини з ООП	1	1-29	2-30
61	Використання проектів для підвищення мотивації та зацікавленості учнів у навчанні.	1	1-29	2-30
62	Сімейне навчання: плюси, мінуси, підводні камені.	1	1-29	2-30
63	Мотивація педагога в сучасних умовах.	1	1-29	2-30
64	Сімейне навчання. Підвищення кваліфікації.	1	1-29	2-30
65	Емоційна компетентність педагога, техніки емоційної саморегуляції	1	1-29	2-30
66	Тайм-менеджмент сучасного педагога	1	1-29	2-30
67	Безпечне освітнє середовище у сучасних реаліях	1	1-29	2-30
68	Deutschsprach Zauber. Магія німецької мови: від ідеї до реальності.	1	1-29	2-30
69	Топ 5 родинок для класного керівника-позашкільна активність онлайн і офлайн	1	1-29	2-30
70	Як підготуватися до роботи в інклюзивному класі. Порадник для вчителів, батьків.	1	1-29	2-30
71	Інтерактивний калейдоскоп: Vaamboozle, Interacty, Jigsaw Explorer, Flippity	1	1-29	2-30
72	Наскрізна робота наставника на уроках та в позаурочний час	1	1-29	2-30
73	Фінішна пряма: як завершити семестр і підготуватися до нового старту	1	1-29	2-30
74	Мова і відповідальність: як педагог формує освітнє середовище	1	1-29	2-30
75	Почути себе: розвиток психолінгвістичної чутливості в роботі педагога.	1	1-29	2-30
76	Практичне застосування тренінгових методик каністерапії як ефективного інструменту соціального, фізичного та емоційного розвитку дітей та підлітків	1	1-29	2-30
77	Наука серцем: як навчати дітей пізнавати, співчувати і змінювати світ	1	1-29	2-30
78	Педагог і терапевт: як інтегрувати каністерапію в освітній процес гуманно і професійно.	1	1-29	2-30
79	Українська зимова обрядовість у мистецтві: як подати традиції сучасно	1	1-29	2-30
80	Від колядки до перформансу: сучасні способи оживити зимові традиції на уроці.	1	1-29	2-30
81	Мистецький образ як соціокультурний елемент інтегрованого уроку	1	1-29	2-30
82	Мистецтво, що навчає: як інтегрувати образи в уроки різних предметів	1	1-29	2-30
83	Емоційний розвиток через мистецтво і музику - прийоми, що працюють на уроці	1	1-29	2-30

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
84	Мистецтво і музика як простір емоційного розвитку дитини - практичні прийоми на кожному уроці	1	1-29	2-30

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Тема 1. Продуктивність сучасного вчителя. Емоційний інтелект

Ключові питання теми: Сповідь "Як стати світочем української освіти в умовах карантину"; Рецепт щасливих педагогів; Лайфхаки для боротьби зі цькуванням; Розіграш антибулінгового артбуку.

Тема 2. Формування лідерської компетентності сучасного учителя

Ключові питання теми: Проблема лідерства в педагогіці. Ким мусить бути учитель на сучасному уроці?

Тема 3. Компетентнісний кейс розвитку критичного мислення вчителя і учня

Ключові питання теми: - Розвиток ключових компетентностей в сучасній школі – від теорії до практики. - Критичне мислення вчителя – навіщо й чому саме зараз? - Світ критичного мислення сучасного учня – в пошуках ефективної практики.

Тема 4. Емоційний інтелект в діяльності педагога

Ключові питання теми: 1. Емоційний інтелект: історія виникнення поняття та феномени, які він описує. 2. Складові емоційного інтелекту. 3. Практикум розвитку емоційного інтелекту в професійній діяльності

Тема 5. Ораторське мистецтво у початковій школі на основі авторської методики 'Буква до букви' для вчителя та вихователя

Ключові питання теми: Освітній заклад, налаштований на зміни, прагне реалізовувати компетентнісне особистіснозорієнтоване навчання. Це потребує нових підходів та бачень у реалізації змісту освіти. Зокрема, однією із незвичних навчальних методик є метод сторітелінгу, як метод формування життєвих компетентностей. Для цього активно застосовується авторська методика 'Буква до букви', де 3-Д літери українського алфавіту, пофарбовані у п'ять кольорів, розміщені на стелі класної кімнати. Літери, слова з них, які діти складають самостійно, чи в групі, активно використовуються учнями для різного роду практичних завдань та вправ.

Тема 6. Цифрові інструменти для дистанційної освіти для вихователів та вчителів.

Ключові питання теми: 1. Інструменти для різних типів уроків 2. Цифрові способи перевірки читацьких навичок. 3. Онлайн тестування, як засіб зворотнього зв'язку.

Тема 7. Експертність педагога. Можливості персонального бренду.

Ключові питання теми: Професійний та особистий бренд викладача. «Золотий трикутник» цінностей: бачення, місія, стратегія. Алгоритми створення портфоліо викладача: навіщо потрібні різні резюме, як зробити brand book і marketing kit, про що писати у соцмережах, як просувати себе, чим наповнити свій блог і сайт?

Тема 8. Риторська майстерність вчителя: методи зацікавлення учнів.

Ключові питання теми: Учитель передусім має бути ритором, саме розповідь - основна частина його роботи. Часто діти неухважно слухають учителя через невеличкі вади його риторської майстерності. 'Захоплення' аудиторії, відсвіження уваги учнів, активне слухання, уміння завершити бесіду - маленькі секрети риторичної майстерності.

Тема 9. Профілактика професійного вигорання

Ключові питання теми: Сучасна школа вимагає творчих змін від викладачів та збільшення їх працездатності, хорошого настрою та прагнення змінюватися, крокуючи в ногу з часом; професії типу ; 'людина-людина' вимагаю великого психологічного навантаження, яке притаманне педагогам тож важливо мати практичні алгоритми як можна запобігти професійному вигоранню .

Тема 10. Трикутник 'Педагоги – діти – батьки': налагоджуємо партнерські стосунки.

Ключові питання теми: Презентація нових чи активізація традиційних форм, методів і прийомів співпраці педагога як із дітьми, так і їхніми батьками; створення ситуацій, адаптованих до сучасних соціокультурних умов, що спонукають освітян працювати творчо, ухвалювати нестандартні рішення, уникати стереотипізації і шаблонів, засвоювати нові професійні ролі і функції.

Тема 11. Дефіцит уваги та гіперактивність учнів. Модель позитивної поведінки вчителя та вихователя.

Ключові питання теми: РДУГ зумовлений недостатньо ефективним функціонуванням певних зон головного мозку, які відповідають за функцію контролю над поведінкою - це є біологічно обумовлений розлад розвитку самоконтролю. Дослідження показують, що у дітей із РДУГ «виконавчі» функції лобної кори головного мозку дозрівають дещо повільніше, ніж у ровесників. Попри те, що з віком лобна кора дозріває і здатність самоконтролю покращується, втім у більшості дітей з РДУГ труднощі у сфері самоконтролю будуть і в підлітковому, і в у дорослому віці. Внаслідок недостатньої ефективності "виконавчих" функцій лобної кори, особам з РДУГ важко контролювати свою поведінку, увагу, емоції - і це за відсутності належної підтримки і допомоги може спричиняти проблеми з навчанням, стосунками, загальним самоконтролем над власною поведінкою та вторинними проблемами у різних сферах життя. Саме тому батьки, педагоги та лікарі можуть бути превенцією та потребують наукових знань та вмінь.

Тема 12. Сучасні тенденції у реалізації професійної траєкторії розвитку педагога

Ключові питання теми: Багато експертів і досліджень відзначають негативні наслідки для освіти від пандемії коронавірусу, пов'язані зі зниженням успішності навчання та впливом на здоров'я. Водночас всі погоджуються із мобілізуючим впливом пандемії на розвиток освіти. У цьому плані 2020 рік став точкою бифуркації в освіті. Школи, університети більше ніколи не будуть такими, як раніше. Відповідно учитель повинен відповідати викликам нового часу та знати нові напрямки діяльності у своїй професійній діяльності. Чітко планувати власну траєкторію професійного розвитку та орієнтуватись у сучасних світових тенденціях та вимогах НУШ.

Тема 13. Розвиток інформаційно-цифрової компетентності вчителя. ІКТ.

Ключові питання теми: Відповідно до недавніх досліджень, якщо люди просто чують інформацію, то через три дні зазвичай пам'ятають тільки 10%. Однак, якщо додати візуальний супровід - за цей же період запам'ятовуваність зростає до 65%. В даному контексті цифровий сторітелінг є унікальним навчальним інструментом, що дозволяє не

тільки якісно подати та опрацювати освітній матеріал через застосування міксу вербальної, аудіальної та візуальної форм комунікації, але й розвивати креативність та відповідні навички учнів. Даний тренінг дасть можливість учасникам ознайомитись зі вже готовими рішеннями використання цифрового сторітелінгу в освітньому процесі, а також оцінити практичні можливості даного методу на власному предметі.

Тема 14. Ефективна взаємодія з поколінням 'Зумерів'. Компетентнісний підхід на уроках.

Ключові питання теми: - про навчальну програму для школярів від ГО 'Українська академія лідерства' - інструменти роботи УАЛу з поколінням Z, які можливо адаптувати в шкільний навчальний процес - можливості для вчителів від УАЛу

Тема 15. ДеТоксична комунікація: ефективна взаємодія учасників освітнього процесу

Ключові питання теми: До переліку професійних компетентностей вчителя входить і компетентність педагогічного партнерства. В її основі - спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками. Учитель має бути другом, а родина - залучена до побудови освітньої траєкторії дитини. Як переглянути свої погляди на викладання та покращити взаємовідносини з учасниками освітнього процесу? Як змінити історично сформовані «директивні» взаємини на суб'єкт-суб'єкту парадигму виховання? Поговоримо про це.

Тема 16. Формування ефективної комунікації з учнями

Ключові питання теми: Сучасне освітнє середовище від педагога вимагає нових вмінь, знань та навичок, алгоритмів як зацікавити дитину XXI століття ; одним з інструментів роботи педагогів є вміння оперувати інформацією та її підношенням. Разом з тим необхідно враховувати вікову аудиторію.

Тема 17. Професійна компетентність педагога. Методи удосконалення фахових знань.

Ключові питання теми: Головне завдання сучасного педагога - формувати гармонійно розвинену особистість. Теоретичні фахові знання вчителя є необхідною, але недостатньою умовою професійної компетентності. Важливе, насамперед, уміння їх доцільно, ефективно, цікаво та динамічно застосовувати практично в процесі інтерактивних форм взаємодії із використанням онлайн-сервісів та вебінструментів на уроках української мови та літератури, розвиваючи в учнів ключові компетентності, критичне мислення, комунікативні навички, здатність до співпраці та креативність.

Тема 18. Педагогічні технології для ефективної комунікації з учнями. Розвиток естетичної емпатії.

Ключові питання теми: Зміст програми передбачає, що від рівня розвитку естетичної емпатії залежить ефективність уявлення школярів/студентів про моральний бік професійної діяльності педагога, а також потреба та вміння співпереживати герою літературного твору. Використання низки інтерактивних педагогічних технологій розробка творчих завдань на основі синтезу мистецтв; організація уявного творчого діалогу з героєм літературного твору, візуалізація, презентація, проєктування, театралізація епізоду тощо сприятиме створенню особливої емоційно насиченої атмосфери уроку. Сучасні педагогічні технології здатні створити умови для перетворення отриманих знань у діяльнісну форму та підвищити мотивацію школярів/студентів, а також їх рефлексивна позиція до своїх знань і здібностей дозволить їх реалізувати в ставленні інших членів суспільства.

Тема 19. Розвиток компетентностей психолога. Виховання

свідомого та дбайливого ставлення до учнів.

Ключові питання теми: Суспільство в цілому, а освітнє середовище зокрема, на сучасному етапі свого розвитку відчуває потребу у доповненому розумінні такої проблеми, як залежність, з нейробіологічної точки зору. Глибинне бачення та чітке розуміння суті залежностей надасть змогу швидкого та ефективного реагування у разі виявлення проблеми у стінах школи. Разом з тим необхідно враховувати важливість превентивних заходів щодо попередження виникнення залежностей у підростаючого покоління.

Тема 20. Коучинг як освітня технологія та інструмент особистісного зростання педагога.

Ключові питання теми: Програма покликана допомогти педагогічному працівникові опанувати роль педагога-коуча яка прописана у Концепції НУШ; ознайомитися з ключовими коучинговими компетенціями, опанувати коучингові підходи і технології і, як наслідок, підвищити педагогічну майстерність.

Тема 21. Цифрова компетентність педагога. Комунікація з учнями через веб ресурси.

Ключові питання теми: Соціальні мережі та шкільний сайт як носії репутації школи. Робота із сайтом — це робота не одного дня і не одного тижня. Майбутній сайт треба детально продумати, обрати на якій онлайн-платформі його створити, зрозуміти, що таке домен, хостинг і SSL сертифікат. Потім наповнити якісним контентом та так, щоб користувачеві було зручно, цікаво та зрозуміло подорожувати його сторінками. А тоді запусити, щоб потім знову і знову регулярно поповнювати. Про безкоштовні та умовно безкоштовні конструктори сайтів для закладів освіти, недоліки безкоштовного хостингу. А також про методичні рекомендації щодо створення сайту школи, навіщо потрібна згода на розміщення персональних даних учнів на сайті закладу освіти в мережі Інтернет та що буде, якщо налаштувати профіль закладу в Google.

Тема 22. Використання CLIL-технології для розвитку комунікативної компетентності учнів.

Ключові питання теми: Актуальність змісту програми полягає в тому, що вивчення української мови є обов'язковим для всіх громадян України, бо це, як підтверджує багатовіковий досвід держав світу, запорука міжетнічної злагоди, єдності і стабільності суспільства, ефективного функціонування держави, позитивного її сприйняття як повновартісного і незалежного суб'єкта світової спільноти. Якщо громадяни України, для яких українська мова не є рідною, володітимуть нею на високому рівні, то це підвищуватиме інтелектуальний потенціал кожної особи, сприятиме збереженню в Україні мовно-культурного розмаїття.

Тема 23. Креативні підходи до виховання успішної дитини. Методи для вчителя та вихователя.

Ключові питання теми: Сучасна школа потребує креативного підходу і пошуку нових тем, методів і важливостей, які будуть потрібні дітям. Фінансову грамотність теж можна викладати по різному. Я покажу своє бачення і поділюсь своїми методами і досвідом.

Тема 24. Освітня інфографіка, як ключ до підвищення цифрової компетентності педагога.

Ключові питання теми: Освітня інфографіка - тип інфографіки, покликаний допомогти в засвоєнні та систематизації великого обсягу інформації з певних предметів і галузей знань. Навіщо це потрібно, адже є підручники, в яких все добре і зрозуміло викладено? Зображення роблять інформацію більш привабливою і переконливою. Даний тренінг для тих, хто хоче перетворити уроки в захоплюючий, продуктивний і

цікавий процес.

Тема 25. ІКТ засоби для професійної діяльності сучасного педагога. Додатки та онлайн-ресурси.

Ключові питання теми: Сьогодні відбувається цифрова трансформація суспільства, на що покладаються великі сподівання, щодо підвищення якості життя, підвищення продуктивності праці, що дає можливість інтегруватися в сучасному світі. Звичайно важливе значення має матеріально-технічне оснащення. Але ще більш важливим є готовність використання новітніх інформаційних технологій в повсякденному житті, в різних сферах діяльності людини і передусім в освіті. Важливим є питання підвищення ІКТ компетентності вчителів, загальна цифрова трансформація. На сьогоднішній день організація онлайн-комунікації вчителя і учня займає перше місце. Яким чином організувати освітній процес так, щоб і вчитель міг спокійно працювати з цифровими ресурсами, мав зворотній зв'язок з учнями та колегами.

Тема 26. Instagram в професійній діяльності педагога.

Ключові питання теми: - TikTok та Instagram з чого почати? - Як користуватися? - Як створити відео в TikTok? - Переваги та недоліки використання соціальних мереж; - Особливості TikTok.

Тема 27. Секрети ефективної риторики педагога. Інструменти зосередження уваги учнів на словах вчителя.

Ключові питання теми: Учитель передусім має бути ритором, саме розповідь - основна частина його роботи. Часто діти неухважно слухають учителя через невеличкі вади його риторської майстерності. 'Захоплення' аудиторії, відсвіження уваги учнів, активне слухання, уміння завершити бесіду - маленькі секрети риторичної майстерності.

Тема 28. Шляхи попередження психологічного вигорання вчителя.

Ключові питання теми: Особливості спілкування з учнями в процесі педагогічної діяльності, можливі труднощі в комунікації у період дорослішання дітей, рекомендації щодо профілактики емоційного вигорання педагога за допомогою співпраці з власними вихованцями

Тема 29. Навички вчителя для психологічної допомоги дітям та дорослим в стані війни.

Ключові питання теми: В період війни, коли ми маємо розірвані сім'ї, розбиті домівки, страх та тривогу. То дуже важливо уміння та навички, які допоможуть опанувати як свої відчуття, так і надання допомоги дітям. Бо саме ми працюємо з дітьми, а вони всі пережили психотравмуючі події

Тема 30. Інструменти креативного та творчого педагога. Формування новаторських підходів до освітньої діяльності в умовах війни.

Ключові питання теми: Сучасна нова українська школа, яка функціонує в умовах війни, відчуває гостру потребу в отриманні практичних знань та умінь, чітких системних кроків роботи із учнями початкових класів під час і після війни. Запровадження практичних заходів задля розуміння форматів роботи з учнями в умовах війни; формування розуміння вчителями психопедагогічних підходів в освіті країни, яка функціонує в умовах війни; рекомендації для вчителя, який би інтуїтивно відчував, що потрібно чи необхідно для дитини сьогодні - підтримка, емоційне налаштування, створення нової ідеї для пізнання, рішення складного завдання новим способом.

Тема 31. Партнерська взаємодія вчитель-учень. Розвиток позитивної самооцінки, я-ідентичності для продуктивного

навчання.

Ключові питання теми: Партнерська взаємодія: суть, напрями. Стратегії партнерської взаємодії: базові умови і технології. Розвиток у учня позитивної самооцінки. Я-ідентичність - базис якості освіти

Тема 32. Ефективне дистанційне навчання через взаємодію педагога з батьками.

Ключові питання теми: У програмі окреслено продуктивні форми взаємодії педагога з батьками здобувачів освіти, висвітлено методи і прийоми, що сприяють налагодженню партнерства в стосунках учасників освітнього процесу та підвищенню рівня мотивації дорослих до співпраці з питань розвитку гармонійної особистості дитини.

Тема 33. Розвиток цифрової компетентності вчителя. Використання сайту та блогу

Ключові питання теми: Сучасна школа потребує сучасних методів залучення здобувачів до навчання. Все більшого значення в цьому процесі набувають віртуальні інструменти. Оволодіння ними є запорукою модернізації вітчизняної освіти.

Тема 34. Формування патріотизму учнів через український кінематограф. Формування особистого емоційно-чуттєвого досвіду

Ключові питання теми: На сучасному етапі українського державотворення надзвичайно актуальною є проблема виховання у молодого покоління патріотичних почуттів, активної громадянської позиції, сприяння усвідомленню учнями свого громадянського обов'язку на основі національних і загальнолюдських духовних цінностей. У програмі патріотичного виховання дітей та школярів автори І.Д.Бех, К.І.Чорна, концепції національно-патріотичного виховання молоді висвітлюються сучасні теоретичні засади патріотичного виховання. Процес патріотичного виховання здійснюється в навчальній, позакласній і позашкільній діяльності, сім'ї, дитячих та юнацьких об'єднаннях. Ефективність патріотичного виховання в позакласній діяльності значною мірою залежить від спрямованості виховного процесу, форм та активних методів його організації, що ґрунтуються на демократичному стилі взаємодії, спрямовані на самостійний пошук істини, і сприяють формуванню критичного мислення, ініціативи й творчості. До таких методів належать: соціально-проектна діяльність, метод відкритої трибуни, створення проблемних ситуацій, методики колективних творчих справ, традицій, засобів народної педагогіки. Крім названих, застосовуються традиційні методи: бесіди, диспути, лекції, семінари. Кіно - інноваційний засіб виховання, оскільки використання кіномистецтва сприяє емоційному сприйняттю, швидкій рефлексії, закріпленню побаченого шляхом виконання творчих завдань.

Тема 35. Упровадження елементів Stem-освіти в початковій школі

Ключові питання теми: Сьогодні у світі відбуваються глобальні трансформації в різних напрямках, які вимагають швидких реальних змін від людини, яка навчає та яка навчається. Перспективним напрямом роботи в освітній галузі є впровадження STEM-освіти. STEM орієнтований підхід до навчання сприяє популяризації серед учнів початкових класів підвищенню поінформованості про можливості їх майбутньої професії та формуванню стійкої мотивації у вивченні дисциплін, на яких ґрунтується STEM-освіта. Цей напрям якнайкраще сприяє реалізації єдиної мети підготовки творчої особистості в початковій освіті, здатної швидко реагувати на соціальні й технічні зміни й критично мислити в будь-якій життєвій ситуації. Програма наводить приклади практичного втілення елементів STEM-освіти.

Тема 36. Групові форми та методи роботи в класі для розвитку навичок майбутнього: від теорії до практики

Ключові питання теми: Завдання сучасного вчителя НУШ - розвинути в учнів навички 4К: критичне мислення, креативність, комунікацію і колаборацію співпрацю. А як можна його виконати, коли діти мають мовчати, говорити по черзі тощо? На тренінгу обговоримо навички 4К, шляхи їх розвитку. Зупинимося на розвитку комунікації та колаборації шляхом проведення групової роботи, під час якої учні матимуть змогу комунікувати між собою і співпрацювати, виконуючи разом завдання. Окремо приділимо час варіантам об'єднання в групи і оцінюванню групової роботи

Тема 37. Впровадження ефективних освітніх концепцій НУШ та елементів ТОП-10 українських освітніх стартапів

Ключові питання теми: 1. Виклики і можливості освітнього сьогодення. 2. Розповіді світові про наші цінності. 3. 'Свобода = мобільність' - сучасий лайфстайл молодого покоління. 4. Інтеграція в світову освітню концепцію. 5. Досконала англійська на всіх рівнях. 6. Стартапи в освіті - необхідна умова відродження країни. 7. Найвпливовіші українські освітні стартапи за версією журналу 'Форбс. Україна'

Тема 38. Психологічна підтримка та супровід дітей в умовах війни. Формування учнівського колективу для ефективного навчання.

Ключові питання теми: Українська освіта в умовах війни відчуває гостру потребу в отриманні практичних знань та умінь чітких алгоритмів роботи, щодо реалізації та впровадження прийомів та методів психологічної підтримки та супроводу учнів під час освітнього процесу та поза ним. Запровадження практичних заходів, що спонукатимуть до об'єднання зусиль всіх учасників освітнього процесу з метою планування та практичного втілення програми психологічної підтримки; засвоєння педагогічними працівниками закладів освіти системних ефективних засобів практики психологічного супроводу та підтримки учнів в умовах війни задля групової взаємодії та формування учнівського колективу, як продуктивної спільноти загалом .

Тема 39. Методи якісного сприйняття матеріалу учнями. Формування візуальної грамотності сучасного педагога.

Ключові питання теми: Функціонування 'кліпового мислення' й постмодерної свідомості, особливості інтернет-спілкування сучасної молоді актуалізують необхідність адаптації навчальних матеріалів до особливостей розвитку учнів і студентів. Отже, необхідно сформувати в них культуру споживання візуальних матеріалів і правил продукування власних. У межах курсу заплановано аналіз анкетування студентів щодо візуальної грамотності, характеристика поняття 'візуальна грамотність' і її складових, демонстрація прикладів завдань із різних навчальних дисциплін циклів загальної і професійної підготовки вчителя

Тема 40. Якісні уроки в класі та укритті під час тривоги. Формування мотиваційної компетентності Вчителя.

Ключові питання теми: Українці незламні, але сьогодні ми відчуваємо втому, страх, невпевненість і банальну тривогу: чи буде завтра електроенергія для дистанційної роботи? Як провести якісний урок в укритті? Як надихати інших, коли немає сил? Поради з мотивації не працюють так, як раніше, тож маємо говорити про ефективність: як з мінімумом витрат часу й інших ресурсів отримати найкращий результат

Тема 41. Стартап освіта - інвестиції в духовність

Ключові питання теми: 1. Виклики і можливості освітнього сьогодення. 2. Розповіді світові про наші цінності. 3. 'Свобода = мобільність' - сучасий лайфстайл молодого покоління. 4. Інтеграція в світову освітню концепцію. 5. Досконала англійська на всіх рівнях. 6. Стартапи в освіті - необхідна умова відродження країни. 7. Найвпливовіші українські освітні стартапи за версією журналу 'Форбс. Україна'

Тема 42. Використання цифрових сервісів і технологій у навчанні. Розвиток цифрової компетентності педагога.

Ключові питання теми: Якісні зміни в системі освіти неможливі без цифрової трансформації освітнього процесу, яка передбачає максимально повне використання потенціалу цифрових технологій. Цифровізація системи освіти полягає у технологічній та цифровій модернізації інфраструктури закладу освіти, створенні безпечного цифрового освітнього середовища, розвитку цифрової компетентності педагогічних та адміністративних кадрів, які здатні ефективно використовувати цифрові технології в освітньому процесі.

Тема 43. Технологічне забезпечення освітнього напрямку STEM: досвід впровадження та використання.

Ключові питання теми: Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки передбачає посилення природничо-наукової підготовки майбутніх фахівців разом із набуттям ними ІТ-навичок, що окреслено планом заходів щодо реалізації Концепції розвитку природничо-математичної освіти STEM-освіти до 2027 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України. Аналізуються концепції впровадженні STEM-навчання в закладах загальної середньої освіти на основі сучасних технологічних засобів.

Тема 44. Організація освітнього процесу для дітей з ООП у ЗЗСО. Адаптація і модифікація змісту навчальних предметів.

Ключові питання теми: Тема інклюзії досить нова, але актуальна як ніколи, адже кількість дітей з ООП зростає в Україні. Педагоги мають здійснювати свою професійну діяльність, враховуючи принципи толерантності, поваги до індивідуальних особливостей дітей, неупередженості та недопущення дискримінації.

Тема 45. Освітням-про отруйні і токсичні речовини: заходи безпеки, медична допомога.

Ключові питання теми: Населення України, на сьогодні, вже, частково, переживає застосування хімічної зброї. Саме освітяни охоплюють величезну аудиторію у своїй роботі й здатні швидко, адекватно, доступно донести населенню інформацію про особливості впливу на організм хімічної зброї й обсяг долікарської допомоги при застосуванні різних видів останньої в умовах сучасної війни.

Тема 46. Домедична і перша медична допомога учасникам освітнього процесу при застосуванні ворогом хімічної зброї

Ключові питання теми: Населення України, на сьогодні, вже, частково, переживає застосування хімічної зброї. Саме освітяни охоплюють величезну аудиторію у своїй роботі й здатні швидко, адекватно, доступно донести населенню інформацію про особливості впливу на організм хімічної зброї й обсяг долікарської допомоги при застосуванні різних видів останньої в умовах сучасної війни.

Тема 47. Методологія створення цікавих уроків. Активізація пізнавальної діяльності учнів

Ключові питання теми: Учасники тренінгу знатимуть методологію створення цікавих уроків та володітимуть можливостями для активізації пізнавальної діяльності

Тема 48. Zoom та інші ефективні інструменти та можливості під час проведення дистанційного уроку

Ключові питання теми: 1. Дистанційний урок. Принципи проведення 2. Інструменти для проведення синхронних дистанційних уроків 3. Інструменти для проведення асинхронних дистанційних уроків

Тема 49. Освітні інструменти педагога, що надихає. Внутрішня та зовнішня мотивація до навчання.

Ключові питання теми: 1. Для чого мотивувати учнів? 2. Інструменти для мотиваційних уроків

Тема 50. Використання додатків Google для якісної організації освітнього процесу в дистанційному форматі

Ключові питання теми: 1. Організація освітнього процесу в дистанційному форматі 2. Можливості додатків Google для якісної організації освітнього процесу в дистанційному форматі 3. Практичні поради з використання додатків Google під час освітнього процесу

Тема 51. Сервіси Google у роботі вчителя: Google презентації, Google Meet, Google календар, Jamboard

Ключові питання теми: 1. Організація освітнього процесу за допомогою додатків Google 2. Google презентації 3. Google Meet 4. Google календар 5. Jamboard

Тема 52. Розробка інтерактивних завдань: пазли, кросворди, тести та інші форми для підвищення активності учнів у процесі навчання

Ключові питання теми: Зміст: 1 Вебресурси як ефективні інструменти для цікавого уроку мови та літератури; 2 Interacty - створення фліпкарток, часових стрічок, карток передбачень, квестів тощо; 3 Wordmint - бінго, кросворди, філворди, інтерактивні аркуші за кілька хвилин; 4 Liveworksheets - корисний ресурс для створення інтерактивних аркушів; 5 Пазли та головоломки? Легко та просто з Gigsaw;

Тема 53. Впровадження сучасних тенденцій розвитку мовно-літературної освіти в Україні. Забезпечення успішного розвитку навичок майбутнього.

Ключові питання теми: 1. Для чого розвивати навички майбутнього? 2. Інструменти для розвитку навичок майбутнього на уроках мовно-літературної галузі

Тема 54. Розвиток мотивації учнів через використання цифрових ресурсів

Ключові питання теми: Особливості мотивації до навчання. Перелік цифрових ресурсів Ознайомлення з конкретними ресурсами. Приклади використання. Із досвіду роботи

Тема 55. Запобігання списуванню із 'Safe Exam Browser' від платформи Кластайм.

Ключові питання теми: Академічна доброчесність - найактуальніше питання і проблема під час дистанційного навчання. Як подолати списування учнів, як привчити їх працювати самостійно, мислити авторськи, не копіювати чужі думки, а розвивати свої? Процес боротьби із собою - найскладніший вид боротьби. В такій ситуації в нагоді і стане SEB. Браузер блокує доступ до всіх сайтів і не дає можливості учням списувати. Розглянемо, як працює браузер, спробуємо виконати тест в режимі блокування доступу до інтернет ресурсів. Проведемо воркшоп, де обміняємося думками

Тема 56. Підвищення ефективності інтерактивної співпраці вчитель-учень. Нововведення на платформі Classtime.

Ключові питання теми: Академічна доброчесність - найактуальніше питання і проблема під час дистанційного навчання. Як подолати списування учнів, як привчити їх працювати самостійно, мислити авторськи, не копіювати чужі думки, а розвивати свої? Процес боротьби із собою - найскладніший вид боротьби. В такій ситуації в нагоді і стане

SEB. Браузер блокує доступ до всіх сайтів і не дає можливості учням списувати. Розглянемо, як працює браузер, спробуємо виконати тест в режимі блокування доступу до інтернет ресурсів. Проведемо воркшоп, де обміняємося думками

Тема 57. Європейський педагогічний досвід. Кращі закордонні практики освіти.

Ключові питання теми: Сучасна школа потребує реформування, особливо профільні старші класи, особливо в умовах воєнного стану, тому дуже актуально вивчити і втілити на практиці кращі закордонні практики побудови освітньої системи.

Тема 58. Інклюзивне навчання: Мультикультурна освіта та розуміння різноманітності в класі

Ключові питання теми: 1. Чутливість до багатоманіття. 2. Ресурс як допомога, а не рутинна. 3. Матриця компетентностей 4. Самарі.

Тема 59. Розвиток навичок педагога в умовах війни. Домедична допомога та запобігання травматизму

Ключові питання теми: 1. Розвиток навичок педагога в умовах війни. 2. Домедична допомога та запобігання травматизму

Тема 60. Як налагодити прояви небажаної поведінки дитини з ООП

Ключові питання теми: 1. Створення безпечного інклюзивного середовища 2. Підтримка дітей з ООП в освітньому процесі 3. Як налагодити прояви небажаної поведінки дитини з ООП

Тема 61. Використання проєктів для підвищення мотивації та зацікавленості учнів у навчанні.

Ключові питання теми: Сучасна школа потребує реформування, особливо профільні старші класи, особливо в умовах воєнного стану, тому дуже актуально вивчити і втілити на практиці кращі закордонні практики побудови освітньої системи.

Тема 62. Сімейне навчання: плюси, мінуси, підводні камені.

Ключові питання теми: У сучасних умовах школа потребує чітких і зрозумілих алгоритмів організації різноманітних форм навчання. Однак, враховуючи динаміку зовнішніх чинників, що можуть впливати на освітній процес, слід навчитися швидко та гнучко реагувати на різноманітні виклики.

Тема 63. Мотивація педагога в сучасних умовах.

Ключові питання теми: 1. Форми і методи заохочень 2. Мотивація вчителів: як і навіщо?

Тема 64. Сімейне навчання. Підвищення кваліфікації.

Ключові питання теми: У сучасних умовах школа потребує чітких і зрозумілих алгоритмів організації різноманітних форм навчання. Однак, враховуючи динаміку зовнішніх чинників, що можуть впливати на освітній процес, слід навчитися швидко та гнучко реагувати на різноманітні виклики.

Тема 65. Емоційна компетентність педагога, техніки емоційної саморегуляції

Ключові питання теми: Сучасна школа потребує нових знань та умінь, чітких алгоритмів роботи з емоційною грамотністю та прийомами емоційної регуляції

Тема 66. Тайм-менеджмент сучасного педагога

Ключові питання теми: Теоретична довідка про важливість планування часу, практичні вправи з організації свого робочого часу та відпочинку

Тема 67. Безпечне освітнє середовище у сучасних реаліях

Ключові питання теми: про стан освітнього середовища: наявність безпечних умови навчання та праці; комфортна міжособистісна взаємодія, що сприяє емоційному благополуччю учнів, педагогів і батьків; відсутність будь-яких проявів насильства та ресурси для їх запобігання, тощо

Тема 68. Deutschsprach Zauber. Магія німецької мови: від ідеї до реальності.

Ключові питання теми: Цей курс створений з метою надання вчителям німецької мови інноваційного та творчого підходу до викладання, спрямованого на впровадження 'магії' в навчання. Основні завдання та мета цього курсу включають: 1. Заохочення творчості та інновацій. 2. Розвиток ідеї в конкретний план дій. 3. Застосування інтерактивності. 4. Підвищення мотивації та зацікавленості учнів

Тема 69. Топ 5 рідзинок для класного керівника- позашкільна активність онлайн і офлайн

Ключові питання теми: Сучасна школа розривається між онлайн, офлайн та змішаним форматом навчання. Роль класного керівника в цьому процесі абсолютно розмита- тут і журнали, і відвідування, і харчування, і виховні години, і робота з батьками. Проте класні години про шкоду цигарок чи здорове харчування важливі, але втрачають ціннісне значення- наявність величезної кількості джерел інформації анулює роботу класного керівника. Але ніхто не знімає з нас виховну роботу- тож що можна запропонувати сучасним дітям в сучасній українській школі? Поговоримо.

Тема 70. Як підготуватися до роботи в інклюзивному класі. Порадник для вчителів, батьків.

Ключові питання теми: на основі практичного досвіду розкрити суть інклюзивного навчання, надати методичні та практичні поради по впровадженню інклюзивної освіти у навчальних закладах.

Тема 71. Інтерактивний калейдоскоп: Vaamboozle, Interacty, Jigsaw Explorer, Flippity

Ключові питання теми: 1. Інтерактивність без кордонів: Vaamboozle, Interacty, Jigsaw Explorer, Flippity. 2. Огляд онлайн-платформ для створення якісного освітнього контенту.

Тема 72. Наскрізна робота наставника на уроках та в позаурочний час

Ключові питання теми: - рутини, що можуть бути цікавими - спіраця, заснована на довірі - способи тримати увагу учнів - наскрізна робота на уроках та в позаурочний час

Тема 73. Фінішна пряма: як завершити семестр і підготуватися до нового старту

Ключові питання теми: 1. Робота над помилками: - Як ефективно підбити підсумки навчального семестру. - Поради щодо впорядкування документації, виставлення оцінок і звітності без стресу. 2. Канікули - час для натхнення: - Що запланувати для відновлення енергії. - Ідеї для професійного розвитку або розслаблення під час перерви. 3. Погляд у майбутнє: - Як скласти реалістичний план на 2 семестр. - Підготовка до нових викликів і створення 'банку ідей' для творчих уроків.

Тема 74. Мова і відповідальність: як педагог формує освітнє середовище

Ключові питання теми: Усвідомити значення мови як прояву професійної відповідальності педагога. Розглянути вплив мовлення на формування психологічного клімату в освітньому середовищі. Проаналізувати мовні стратегії підтримки, поваги та емпатії у спілкуванні з учнями. Опанувати принципи ненасильницької комунікації в педагогічній практиці. Формувати мовну культуру учнів через власний приклад мовленнєвої поведінки. Уникати поширених мовних помилок: суржиків, жаргонізмів, росіянізмів. Розпізнати межу між критикою і приниженням у комунікації. Ознайомитися з етичними й правовими нормами мовного спілкування педагога. Відповідати мовною поведінкою вимогам законодавства України щодо державної мови. Виконати практичні вправи з аналізу мовленнєвих ситуацій. Навчитися трансформувати конфліктні висловлювання в конструктивні.

Тема 75. Почути себе: розвиток психолінгвістичної чутливості в роботі педагога.

Ключові питання теми: Усвідомити значення мови як прояву професійної відповідальності педагога. Розглянути вплив мовлення на формування психологічного клімату в освітньому середовищі. Проаналізувати мовні стратегії підтримки, поваги та емпатії у спілкуванні з учнями. Опанувати принципи ненасильницької комунікації в педагогічній практиці. Формувати мовну культуру учнів через власний приклад мовленнєвої поведінки. Уникати поширених мовних помилок: суржиків, жаргонізмів, росіянізмів. Розпізнати межу між критикою і приниженням у комунікації. Ознайомитися з етичними й правовими нормами мовного спілкування педагога. Відповідати мовною поведінкою вимогам законодавства України щодо державної мови. Виконати практичні вправи з аналізу мовленнєвих ситуацій. Навчитися трансформувати конфліктні висловлювання в конструктивні.

Тема 76. Практичне застосування тренінгових методик каністерапії як ефективного інструменту соціального, фізичного та емоційного розвитку дітей та підлітків

Ключові питання теми: Сучасна Україна потребує розширення та поглиблення знань про ефективні інструменти формування поведінки й світогляду в умовах воєнних викликів. Метою цього курсу є аналіз і практичне опрацювання методик каністерапії, спрямованих на підтримку фізичного, емоційного та соціального розвитку дітей і підлітків.

Тема 77. Наука серцем: як навчати дітей пізнавати, співчувати і змінювати світ

Ключові питання теми: Культура участі учнів і освітян у наукових дослідженнях. Спільний дослідницький простір. Унікальність наукового пошуку і взаємодія з контрагентами. Академічна доброчесність і верифікація результатів наукових досліджень. Приписи відкритої науки.

Тема 78. Педагог і терапевт: як інтегрувати каністерапії в освітній процес гуманно і професійно.

Ключові питання теми: Сучасна Україна потребує розширення та поглиблення знань про ефективні інструменти формування поведінки й світогляду в умовах воєнних викликів. Метою цього курсу є аналіз і практичне опрацювання методик каністерапії, спрямованих на підтримку фізичного, емоційного та соціального розвитку дітей і підлітків.

Тема 79. Українська зимова обрядовість у мистецтві: як подати традиції сучасно

Ключові питання теми: Українські зимові традиції та їх значення. Зимова обрядовість у мистецтві. Сучасні та творчі методи подачі традицій. Використання цифрових інструментів. Практичні вправи й

проекти для учнів.

Тема 80. Від колядки до перформансу: сучасні способи оживити зимові традиції на уроці.

Ключові питання теми: Українські зимові традиції та їх значення. Зимові обрядовість у мистецтві. Сучасні та творчі методи подачі традицій. Використання цифрових інструментів. Практичні справи й проекти для учнів.

Тема 81. Мистецький образ як соціокультурний елемент інтегрованого уроку

Ключові питання теми: Сучасні й дієві методики інтеграції мистецьких обоазів у структуру шкільного уроку для розвитку креативності

Тема 82. Мистецтво, що навчає: як інтегрувати образи в уроки різних предметів

Ключові питання теми: Сучасні й дієві методики інтеграції мистецьких обоазів у структуру шкільного уроку для розвитку креативності

Тема 83. Емоційний розвиток через мистецтво і музику - прийоми, що працюють на уроці

Ключові питання теми: Мистецтво і музика - природна мова емоцій дитини. Розглянемо прийоми, що допомагають учневі виражати почуття через творчість, розвивають емоційний інтелект і знімають напругу, як інтегрувати елементи арттерапії у звичайний урок. Учасники отримають добірку творчих і музичних активностей для різного віку.

Тема 84. Мистецтво і музика як простір емоційного розвитку дитини - практичні прийоми на кожному уроці

Ключові питання теми: Мистецтво і музика - природна мова емоцій дитини. Розглянемо прийоми, що допомагають учневі виражати почуття через творчість, розвивають емоційний інтелект і знімають напругу, як інтегрувати елементи арттерапії у звичайний урок. Учасники отримають добірку творчих і музичних активностей для різного віку.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Закон України Про вищу освіту
2. Закон України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
3. Закон України Про дошкільну освіту
4. Закон України Про загальну середню освіту
5. Закон України Про інноваційну діяльність
6. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність
7. Закон України Про наукову і науково-технічну експертизу
8. Закон України Про освіту
9. Закон України Про позашкільну освіту
10. Закон України Про професійно-технічну освіту
11. Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні
12. Національна доктрина розвитку освіти
13. Положення про державний вищий навчальний заклад
14. Положення про дистанційне навчання
15. Положення про інститути післядипломної педагогічної освіти
16. Положення про організацію навчального процесу
17. Постанова кабінету міністрів України від 28.03.2002 № 379 Про

Основна література:

1. Айві А. Цілеспрямоване інтерв'ювання і консультування: сприяння розвитку клієнта. Пер. з англ. Київ.: Сфера, 1998. 342 с.
2. Барна І.В. Біологія. Методика розв'язування задач: Навчальний посібник. Тернопіль: Мандрівець, 2009. 216 с.
3. Бех І. Д. Рефлексія у духовному «Я» особистості. Рідна школа. 2011. №8-9.
4. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: [монографія]. Київ : Атіка, 2008. 684 с.
5. Бізнес-планування: навч. посіб. / Т.Г.Васильців, Я.Д.Кочмарик, В.І.Блонська, Р.Л.Лупак. Київ: Знання, 2013. 207 с.
6. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О., Ліннік О. О. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. 2-ге видання, перероб. і доп. Київ, Державна служба якості освіти, 2021. 350 с.
7. Василенко І. Ю. Тренінг розвитку творчого мислення. Обдарована дитина. 2004. № 5. С. 52-55.
8. Величко Л.П. Інтегративні завдання на основі синхроністичної таблиці / Біологія і хімія в рідній шк. 2017. №5. С. 29-32.
9. Використання ігрових технологій під час вивчення біології / Уклад. К.М. Задорожний. Харків: Вид. група «Основа», 2010. 141 с.
10. Використання Kahoot у навчально-виховному процесі: веб-сайт. URL: <https://bit.ly/3Vmanig>
11. Від керівника до лідера : практичні поради для 57 директорів шкіл та керівників відділів освіти / Анна Уварова, Поліна Гоч. - Київ : Центр інноваційної освіти «Про.Світ», 2019. - 60 с. - URL : <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/521/12,2019.pdf>
12. Вознюк О. В., Дубасенюк О. В. Цільові орієнтири розвитку особистості у системі освіти: інтегративний підхід: [монографія]. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 684 с.
13. Вукіна Н.В., Дементієвська Н.П., Сущенко І.М. Критичне мислення: як цьому навчати: наук.-метод. посіб. / За наук. ред. О.І.Пометун. Харків, 2007. 190 с.
14. Вчимося вчитися та критично мислити. Нестандартні завдання за темами тижнів до курсу «Я досліджую світ». 1 клас. / авт. - упоряд. Н.В.Маценко, Н.В.Свір. Харків : вид. група «Основа», 2019. 133 с.
15. Галузьяк В. М. Рефлексія у структурі особистісно-професійної зрілості вчителя. Теорія і практика управління соціальними системами. Щоквартальний наук.-практ. журнал. Харків : НТУ «ХПІ». 2008. №4. С. 17-25.
16. Головань М. С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. Вища освіта України. № 3. 2008. С. 23-30.
17. Головань М.С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. Вища освіта України. № 3. 2008. С. 23-30.
18. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків: Віват, 2022. 512 с. (Серія «Саморозвиток»).
19. Гусак В.М. Нові ролі педагога у контексті реформ сучасної української школи. Матеріали Науково-практичної конференції «Педагогіка партнерства як основа розвитку суб'єктів освітньої діяльності в умовах НУШ». URL: <http://conf.zipro.net.ua/?p=79>
20. Даниленко Л.І. Вивчення фізичних явищ у живій природі у процесі викладання курсу біології: навч.- методичний посібник / Л.І. Даниленко. Черкаси: Редакційно-видавничий відділ Черкаського ОІПОПП, 2010. 110 с.
21. Даниленко Л.І. Інтеграція знань у профільному навчанні біології (10-11 класи): навч.-метод. посібник / Л.І. Даниленко. Черкаси: ЧОІПОПП, 2014. 72 с.

22. Даниленко Л.І. Національно-патріотичне виховання учнів на уроках біології: метод. посібник / Л.І. Даниленко, С.О. Гончаренко, Т.В. Громова та ін. Черкаси: КНЗ «ЧОІПОПП Черкаської обласної ради», 2017. 79 с.
23. Даниленко Л.І. Фізика на уроках біології: 7-9 класи /авт.-упор. Л.І. Даниленко. Київ: Шк. світ, 2011. 120 с.
24. Данило Косенко. Як створити шкільний простір, що мотивуватиме учнів навчатися. URL: <https://bit.ly/3kM3eY4>
25. Державний стандарт базової загальної освіти : постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
26. Державний стандарт початкової освіти : постанова КМУ від 21.02.2018 № 87 (у редакції постанови КМУ від 24.07.2019 №688). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF>
27. Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» : Постанова КМУ від 04.04.2018 № 237 (зі змінами від 05.07.2024 №796). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/237-2018-%D0%BF#Text>
28. Ділова активність. Методичний посібник з дидактичним наповненням для вчителів, вихователів, класних керівників (загальний ресурс) / За заг. Ред.. Павла Гнуса. Львів. 2001. 192 с.
29. Діти та війна. Навчання технік зцілення /Патрік Сміт, Атле Дирегров, Вільям Юле. Львів: Галицька Видавнича Спілка, 2022. 108 с.
30. Доброго ранку! Ми раді, що ви тут! Посібник для педагогів про проведення ранкових зустрічей. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», 2016. 52 с.
31. Досліджуємо світ цікаво : збірник дидактичних матеріалів до навчальних тижнів курсу «Я досліджую світ» за типовою освітньою програмою, розробленою авторським колективом під керівництвом Р.Шияна / авт.-уклад. Л.Добровольська, В.Андросова. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2018. 204 с.
32. Дуткевич Т.В. Техніка управлінської діяльності в закладі освіти. Київ: КНТ, 2020. 194 с.
33. Екстрена медична допомога / За ред. Г.Г. Роціна. Київ: Поліграф. книга, 2009. 138 с.
34. Європейське мовне портфоліо (методичний посібник). URL: <http://surl.li/eakzd>
35. Збірник документів по організації позашкільної освіти. Київ. 2002. 444с.
36. Зеленська Л. Д. Мовно-комунікативна компетентність учителя-коуча, ментора, тьютора, фасилітатора (на прикладі програми «Освітологія»). Молодь і ринок. № 9(195). 2021 С. 16-20. 28.
37. Зубенко Л. Г., Немцов В. Д. Культура ділового спілкування : навч. посіб. Київ: «Ексоб», 2002. 200 с.
38. Зцілення травм війни: психосоціальний аспект / автор-упор. Т. Артеменко. Черкаси: КНЗ «ЧОІПОПП Черкаської обласної ради», 2022. 80 с. URL: <http://oirorped-sp.net/?q=node/76861>
39. Ілліна О. В. Проблема вминь, необхідних для організаторської діяльності вчителя, в історії педагогічної думки. Вісник Житомирського державного педагогічного університету. 2018. № 24. С. 63-66.
40. Інновації, що приносять результат / упоряд. Т. М. Загорулько. Харків : Основа, 2016. 158 с.
41. Інструменти для оцінювання рівня безпеки, комфорту та здоров'я школи і планування змін. URL: <https://bit.ly/3kLtGkM>
42. Керівництво з проведення інтерв'єй та суперв'єй / автор-упорядник Т. Артеменко. Черкаси, КНЗ «ЧОІПОПП Черкаської обласної ради», 2021. 42 с. URL: <https://cutt.ly/dEUkz1u>
43. Кобинець Я. Підходи Нової української школи, або Шлях до дитячого серця. URL: <https://bit.ly/3Fjy05x>. Дата перегляду: 30.11.2022.

44. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 34-35, ст.458.
45. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, №34-35, ст. 458. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>
46. Козира В.М. Технологія розвитку критичного мислення у навчальному процесі: навч.-метод. посіб. для вчителів. Тернопіль: ТОКІППО, 2017. 60 с.
47. Козлова О.М., Сорокіна О.С., Чамата С.О. Стереометрія в старшій школі: навч.-метод. посіб. для вчителів. Черкаси: ОІПОПП, 2012. 72 с.
48. Конституція України. Основний закон. Київ, 1996.
49. Концепція «Нова українська школа. (2016, 27 жовтня). URL: <https://bit.ly/3FfTyQo>
50. Копосов П. Нова українська школа : дидактичні особливості організації навчально-ігрової діяльності учнів 1-2 класів : навч.-метод. посіб. Харків : Вид-во «Фабула», 2021. 160 с.
51. Костюк А. В. (2014). Емоційний інтелект та шляхи його розвитку. Науковий вісник Херсонського державного університету, 2014. № 2. С. 85-89.
52. Котлер Ф. Стратегічний маркетинг для навчальних закладів / Ф. Котлер, Карен Ф. А. Фокс ; пер. с англ. Київ : УАМ, Вид. Хімджест, 2011. 580 с.
53. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту/ навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 423 с.
54. Кубрак О. В. Етика ділового повсякденного спілкування. Суми : ВТД «Університетська книга», 2002. 208 с.
55. Литвиненко Г., Клясен Н. Управління проектами: сутність та особливості застосування в освіті. Рідна школа. 2017. №11-12. С. 39-43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsh_2017_11-12_9
56. Лідерство у діяльності керівника освітньої організації І О. І. Бондарчук, О. О. Нежинська : спецкурс для слухачів очно-дистанційної форми навчання в системі післядипломної педагогічної освіти. - Київ, 2017. - 36 с. - URL : <https://core.ac.uk/download/pdt7154283886.pdf>
57. Лук'янова Л. Б. та ін. Освіта дорослих: теоретичні і методологічні засади : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2012. 272 с.
58. Лук'янова Л.Б. та ін. Освіта дорослих: теоретичні і методологічні засади: [монографія]. Київ : Педагогічна думка, 2012. 272 с.
59. Макаренко В.М., Туманцова О.О. Як опанувати технологію формування критичного мислення. Харків : Вид. група «Основа», 2008. 320 с.
60. Мартинець Л. А. Управління професійним розвитком учителів : навч.-метод. посіб. / Л. А. Мартинець. - Вінниця : ДонНУ, 2016. - 87 с. Внутрішня система забезпечення якості освітньої діяльності: стандарти та рекомендації. - URL : <https://cutt.lv/prnvgjh>
61. Матюха Г. В., Салло Ю. В. Організація групової роботи на уроках англійської мови. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2013. С. 271-274.
62. Машовець М.А., Науменко М.С. Особливості емоційно-ціннісного спілкування в сучасній українській сім'ї. Молодий вчений. 2018. № 8.1 (60.1). С. 80 - 84.
63. Менеджмент та маркетинг в сучасних освітніх організаціях: колект. навч. посіб. / Авт. колектив: за ред. З.В. Рябової. - Київ : НАПН України, Ун-т менедж. освіти, 2021.-273 с.
64. Методичні рекомендації для закладів загальної середньої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. - К., 2021. - URL : <https://academiq.org.ua/wp-content/uploads/2021/07/Methodichni-rekomen-datsiyi-dlva-serednih-shkil-l-Lpdf~>
65. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в школах у 2022/2023 навчальному році / М-во освіти і науки України. Київ, 2022. URL: <https://bit.ly/3VVlO0D>
66. Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти : наказ МОНУ від

13.07.2021 №813. URL: <http://surl.li/dyrzc>

67. Мірошник О. Г. Професійно-педагогічна рефлексія у вимірах основних сфер професійної активності вчителя. Психологія і особистість. 2015. №1 (7). С. 162-173.
68. Навчаємо мислити критично: пос. для вчителів / авт-уклад. О.І.Пометун, І.М.Сущенко. Дніпро: ЛІРА, 2016. 144 с.
69. Навчаємо мислити критично: посіб. для вчителів / авт-уклад. О.І.Пометун, І.М.Сущенко. Дніпро: ЛІРА, 2016. 144 с.
70. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа : теорія і практика формувального оцінювання у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти». / О.Фідкевич, Н.Бакуліна. Київ : Генеза, 2019. 64 с.
71. Нова українська школа : розвиток критичного мислення учнів початкової школи : навчально-методичний посібник / О.Пометун. Київ : Вид. дім «Освіта», 2020. 192 с.
72. Нова українська школа зустрічає першокласників / авт.-уклад. Л.Добровольська, В.Андросова. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2018. 216 с.
73. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник / Кірик М. Ю., Данилова Л. І. - Львів: Світ, 2019. 136 с.
74. Нова українська школа: poradnik для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.
75. Новгородська Ю. Г. Маркетингові технології як засіб ефективного управління закладом освіти / Ю. Г. Новгородська In: The 7th International scientific and practical conference "World science: problems, prospects and innovations"(March 24—26, 2021). Perfect Publishing, Toronto, Canada. - 2021. - С. 592-601.
76. Новик І., Борисенко Ю., Венгловська О., Гладкова Г., Стягунова О. Підготовка супервізорів для закладів загальної середньої освіти: комплект навчально-методичного забезпечення. Київ. УІРО. 2024. URL: <https://bit.ly/3W23u8e>
77. Нові вимоги до компетентностей керівників шкіл в Україні : посіб. для слухачів закладів післядипломної освіти, керівників закладів загальної середньої освіти, здобувачів вищої освіти за спеціалізаціями «Управління навчальним закладом» та «Управління проектами» / О. М. Отич, Л. К. Задорожна, З. В. Рябова, Л. М. Оліфіра та ін.; за заг. ред. О. М. Отич, Л. К. О. де Фонтана; НАПН України, УВУПО, ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти», КВЗЗСО «Одес. акад. неперв. освіти», КультурКонтакт Австрія. Київ, 2018. 74 с.
78. Овчаренко О.П., Лазар А.П., Матюшко Р.П. Основи радіаційної медицини: навч. посібник. Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2002. 208 с.
79. Осадчий І.Г. Педагогіка якості освіти: бери й роби. Посібник із менеджменту якості для керівників закладів загальної середньої освіти. Київ: «Видавнича група «Шкільний світ». 2021. 272 с.
80. Освітнє лідерство : від теорії до практики : монографія / За наук. рсд. В. Р. Міляєвої ; Київський університет імені Бориса Грінченка [Електронне видання]. - Київ ; Кривий Ріг : вид. Р. А. Козлова, 2021. -296 с.
81. Основи критичного мислення: метод. пос. для вчителів / О.І.Пометун, І.М.Сущенко. Дніпро: ЛІРА, 2016. 156 с.
82. Палько Т. В. Психологічна програма розвитку рефлексії вчителів в умовах післядипломної педагогічної освіти. Актуальні проблеми психології. 2014. Т. 1. Вип. 41. С. 163-168.
83. Петрушкевич О. Ненасильницьке спілкування школі – це міф чи реальність? URL: <https://bit.ly/3EWB2eV>
84. Підготовка вчителів до розвитку життєстійкості/стресостійкості у дітей в освітніх навчальних закладах : навч.-метод. посіб. / Богданов С. О. та ін. ; заг. ред.: Чернобровкін В. М., Панок В. Г. Київ : Унів. Вид-во ПУЛЬСАРИ, 2017. 208 с.: іл., табл. URL: <https://cutt.ly/41ZBVFb>
85. Підприємництво для школярів. Дія. Цифрова освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/pidpriemnictvo-dla-skolariv-modul-3>

86. Побірченко Н. А. Психодіагностика професійної ідентичності майбутніх вчителів : методичні рекомендації. Київ : БЦФ ТОВ «Дельфін», 2010. 45 с.
87. Податковий кодекс Україн. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
88. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання. Посібник для вчителя. Київ, 2014. 280 с.
89. Правило кисневої маски для педагогів: практичні вправи для відновлення в травматичних обставинах від Тетяни Тимошенко. URL: <https://bit.ly/3uydYxV>
90. Про деякі питання організації надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти : Наказ МОН від 20.09.2024 №1349. URL: <https://bit.ly/4gz4fh2>
91. Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова КМУ від 21.08.2019 № 800 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 27.12.2019 №1133). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>
92. Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти. Наказ МОН від 19.02.2021 №235. URL: <https://bit.ly/3C7tkvQ>
93. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації керівників закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти : наказ МОН від 12.10.2022 № 905. URL: <https://bit.ly/3vgA4Fe>
94. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації новопризначених керівників закладів загальної середньої освіти : наказ МОН від 16.09.2022 № 817. URL: <https://bit.ly/3jkPBkS>
95. Про об'єкти підвищеної небезпеки : Закон України від 18.01.2001 р. № 2245-III. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 15, ст. 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text>
96. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
97. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2020, № 31, ст. 226. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
98. Професійний стандарт за професіями «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ МОН України від 29.08.2024 № 1225. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf
99. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» : наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 р. № 2736-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>
100. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)». Цифровий ресурс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>
101. Путівник з розвитку критичного мислення в учнів початкової школи: методичний посібник для вчителів / автори-укладачі О.І. Пометун, І.М. Сущенко. Київ, 2017, 96 с.
102. Пучков І. Використання змішаного навчання при підготовці вчителів початкових класів. Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2017. № 1 (13). С. 260-264.
103. Рамка безперервного професійного розвитку вчителів. URL: <https://ngschoolteacher.wixsite.com/cpdinsett/cpd-framework>
104. Резван О. О. Шляхи вдосконалення професійної рефлексії вчителів проектних класів «Інтелект України». Рідна школа. 2016. №4. С. 65-69.

105. Рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти : наказ МОНУ від 01.04.2022 №289. URL: <http://surl.li/coolq>
106. Робінсон К., Ароніка Л. Школа майбутнього. Львів : Літопис, 2016. 258 с.
107. Розвиваємо громадянські компетентності : другий клас / під заг. ред. Н.Бібік, Н.Софій. Київ, 2019. URL: http://www.ussf.kiev.ua/images/project-50/2class_5-Vartist_4.pdf
108. Рябова З.В., Кравченко Г.Ю. Метод проектів у розвитку якості початкової освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2013. 144 с.
109. С. 9-14.
110. Савченко О.Я. Система міжпредметних завдань на уроках літературного читання : методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 104 с.
111. Самооцінювання закладу освіти: ефективний інструмент підвищення управлінської діяльності. URL: <https://bit.ly/3wUZ8lt>
112. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за №1111/35394. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>
113. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти : наказ МОЗ України від 25.09.2020 №2205, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за №1111/35394. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>
114. Северинова А.М. Основні вектори розвитку фізичної науки і професіоналізму вчителя. Педагогічний вісник. 2019. №3 (97). С.43-45
115. Сеїтосманов А., Фасоля О. Нова школа у нових громадах : посібник з ефективного управління освітою в об'єднаних територіальних громадах. Київ, 2017. 128 с.
116. Сенчина Н. Г. Формування педагогічної рефлексії учителів гуманітарних спеціальностей у післядипломній освіті : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2019. 22 с.
117. Скиба М. Цінності в школі – від глухої оборони до навігації в незвіданому. Нова українська школа. URL: <https://bit.ly/3UrXXnA>
118. Скиба М. Цінності в школі – від глухої оборони до навігації в незвіданому. Нова українська школа. URL: <https://bit.ly/3UrXXnA>
119. Скиба Микола. Краще разом. Що таке педагогіка партнерства і навіщо вона в НУШ. URL: <https://bit.ly/30xzdEL>
120. Скрипник М. І. Технології професійного розвитку педагогів: методичний порадник. Київ, 2016. 231 с.
121. Спрощене оподаткування – загальноприйнята світова практика. URL: <http://www.academia.org.ua/?p=282>.
122. Степаненко О.О. Обґрунтування поняття «тьютор» у освітньо-дослідницькому просторі. Педагогічні науки, 2018. С. 198-204.
123. Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія. Київ : НІСД, 2011. 336 с.
124. Супервізія : професійна підтримка і професійний розвиток педагогів : порадник для супервізорів (наставників). - URL : <http://www.ussf.kiev.ua/images/news/2019.09.18/%D0%A1%D1%83%D0%BF%D0%B5%P1%80%P0%B2%P1%96%P0%B7%P1%96%P1%8F.pdf>
125. Сухомлинський В.О. Сто порад учителю. Сухомлинський В.О. Вибрані твори: в 5 тт. Київ: «Рад. школа», 1976. Т. 2. С. 600-601.
126. Типове положення про проведення супервізії впровадження Концепції «Нова українська школа» / уклад. : Клокар Н.І., Нікулочкіна О.В., Київ, 2018. 6 с.
127. Удовицька Т. А. «Кліпове мислення» молоді: особливості прояву у процесі навчання (до постановки проблеми). Вища освіта України : теорет. і наук.-метод. часопис. Вип. 31. Т. VIII (50). Інститут вищої освіти НАПН України, 2013. 407-416.
128. Удовицька Т. А. «Кліпове мислення» молоді: особливості прояву у

- процесі навчання (до постановки проблеми). Вища освіта України : теорет. і наук.-метод. часопис. Вип. 31. Т. VIII (50). Інститут вищої освіти НАПН України, 2013. С. 407-416.
129. Удовицька Т. А. «Кліпове мислення» молоді: особливості прояву у процесі навчання (до постановки проблеми). Вища освіта України : теорет. і наук.-метод. часопис. Вип. 31. Т. VIII (50). Інститут вищої освіти НАПН України, 2013. С. 407-416.
  130. Управлінська діяльність керівника навчального закладу : [навч. посібн.]. Вінниця, 2018. 196 с.
  131. Фасоля А. Читацька компетентність: що формуємо, що і як перевіряємо й оцінюємо. Дивослово, № 9. 2017. С. 8-15.
  132. Фідкевич О., Богданець-Білоskalенко Н. Нова українська школа : теорія і практика формування оцінювання у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник. Київ : Генеза, 2020. 96 с.
  133. Фінансовий сенсей. Дія. Цифрова освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/finansovyy-sensey>
  134. Фісун О. В. Педагогічна фасилітація як багатозначний феномен. 36. наук. праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С.Скороди. «Засоби навчальної та науково-дослідної роботи», 2010. Вип. 34. С.133-139.
  135. Фундаментальні цінності академічної доброчесності ; пер. з англ. ІІ Міжнародний центр академічної доброчесності. - 2019. - 39 с. - URL : <https://www.skcpctic.in.ua/wp-content/uploads/Integ-Valucs-Ukr.pdf>
  136. Хриков Є. М. Методологія педагогічного дослідження : монографія. Харків, 2018. 294 с. URL: <http://dSPACE.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4827/1/khrikov.pdf>
  137. Шамрай С.М. Біологічні експерименти в школі / С.М. Шамрай, К.М. Задорожний. Харків: Вид. група «Основа», 2003. 96 с.
  138. Швець, Т. Тьюторські компетенції, або Чому не кожен вчитель може стати тьютором. 2018. URL: <https://bit.ly/3irvxgm>
  139. Шевченко І. А. Розвиток фахової компетентності вчителів природничих дисциплін у післядипломній педагогічній освіті: метод. посіб. [для післядипл. пед. освіти]. Вінниця: КВНЗ «ВАНО», 2016. 96 с.
  140. Шевчук А. С. Дитячі розваги і свята (у схемах, таблицях, визначеннях, сценаріях) : навч.метод. посібник. Тернопіль : Мандрівець, 2020. 336 с.
  141. Шевчук А. С. Формування навичок рефлексії у дітей: ранкова зустріч «Мистецький досвід». Музичний керівник. 2021. № 5. С. 4-7.
  142. Шуневич О. М. Фасилітативний підхід як умова трансформаційного навчання вчителів
  143. Шуневич О. М. Фасилітативний підхід як умова трансформаційного навчання вчителів у післядипломній освіті. Суспільні дисципліни як засіб формування цивілізаційної компетентності здобувачів освіти: Матеріали І Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції. Рівне, 2018. С. 219-224.
  144. Щербак О.І., Софій Н.З., Бович Б.Ю. Теорія і практика оцінювання навчальних досягнень: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, Лілея-НВ, 2014. 136 с.
  145. Щодо нагальних питань впровадження Закону України «Про повну загальну середню освіту» : лист МОН від 08.04.2020 №1/9-201. URL: <https://bit.ly/3wlUDiR>
  146. Ehsan Taebi. Reflection in a Spontaneous World. URL: <http://surl.li/eakxc>
  147. Stroebe, M., Schut, H. (2010). The dual process model of coping with bereavement: rationale and description, *Death Studies*, 23:3, 197-224. URL: <https://doi.org/10.1080/074811899201046>
  148. What Is Flipped Learning? URL: <http://surl.li/eakyu>
  149. Yarborough C. and Fedesco H. Motivating Students. URL: <http://surl.li/earpm>

Додаткова література:

1. Абетка для директора. URL: <https://bit.ly/2YDTDXJ>
2. Аксініна І., Войтанішек О., Саніна О. Педагогічний коучинг: новація в шкільному менеджменті. Директор школи. Київ: Шкільний світ, 2018. № 23-24. С. 10-20.
3. Андрищенко О.О. Сутність феномену «рефлексивні вміння педагога». Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Запоріжжя, 2016. Вип. 51 (104). С. 67-73.
4. Андрищенко Т.К. Розвиток рефлексивної компетентності педагога: теорія і практика. Наук.-метод. посібник. Черкаси : КНЗ «ЧОІПОПП ЧОР», 2022. 72 с.
5. Бех І. Д. Рефлексія у духовному «Я» особистості. Рідна школа. 2011. №8-9. С. 9-14.
6. Біла книга. Навчання через гру та діяльнісний підхід: огляд доказів./Дж.М.Зош, Е.Дж.Хопкінс, Х.Дженсен, К.Лю, Д.Ніл, К.Хірш-Пасек, С.Л.Соліс, Д.Вайтбрэд. The LEGO Foundation, 2017. 39 с. URL: <https://cutt.ly/h1FRr1i>
7. Богомолець О. В. та ін. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи) : посібник / за ред. Богомолець О.В., Рошчина Г.Г. Київ : Юстон, 2016. 211 с.
8. Богомольний Б.Р., Кононенко В.В., Чуєв П.М. Медицина екстремальних ситуацій: навч. посіб. Одеса: Одеський держ. мед. ун-т, 2001. 412 с. URL: <https://bit.ly/3ВурpwoI>
9. Борисенко В. Інтегроване навчання: тематичний і діяльнісний підхід. 2017. URL: <https://bit.ly/3hxpBSJ>
10. Брюховецький В.С. Ліна Костенко: Нарис творчості. К.: Дніпро, 1990. 262 с.
11. Гондарева Г.В. Концепція розвитку емоційного інтелекту старшокласників у навчально-виховному процесі. Таврійський вісник освіти. 2013. № 2. С. 260-264.
12. Гра по-новому, навчання по-іншому : методичний посібник /упор. О. Рома. The LEGO Foundation, 2018. 44 с. URL: <https://cutt.ly/70zsIND>
13. Гуревич Р. С. Формування інформаційної компетентності майбутніх учителів засобами мультимедійних технологій. Наукові записки. Серія: Педагогіка. 2007. С. 38-41.
14. Даниленко Л.І. Інноваційні технології у профільному навчанні старшокласників: навч.- метод. посібник. Черкаси: Редакційно-видавничий відділ Черкаського ОІПОПП, 2015. 92 с.
15. Дії населення в умовах надзвичайних, несприятливих побутових та нестандартних ситуацій: практичний посібник / М.А. Скидан, О.М. Євдін, В.М. Могильниченко, О.В. Горіцький, О.П. Жихарев, О.М. Крикун; За заг. редакцією к.м.н. М.А. Скидана. Київ: Атіка-Н, 2007. 92 с.
16. Дубицкий А.Е., Семенов И.А., Чепкий Л.П. Медицина катастроф. Київ: Здоров'я, 1993. 462 с.
17. Євтух М. Б., Черкашина Т. В. Педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення : підручник. Черкаси : Видав. Чабаненко Ю. А., 2017. 348 с.
18. Єльнікова Г. Управлінська культура керівника загальноосвітнього навчального закладу. Управлінська компетентність. Київ, 2005. 128 с. (Б-ка «Шкільний світ»). С. 102-109.
19. Калошин В.Ф. До навчання творчого мислення. Управління школою : основа професійного зростання. 2015. № 19-21. С. 68-73.
20. Керівництво МПК з психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в умовах надзвичайної ситуації. Київ : Унів. вид-во Пульсари, 2017. 216 с.
21. Коваль А.П., Культура ділового мовлення: писемне та усне ділове спілкування. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ, 1997. с.193-280.
22. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 34-35, ст. 458.

23. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. URL: <https://bit.ly/3cp4kEx>
24. Копильчук В. Інтегровані уроки як засіб підвищення якості знань учнів. URL: <http://itcm.comp-sc.if.ua/2018/kopylchuk.pdf>.
25. Крижанівський В.В. Природнича освіта в умовах реформування Нової української школи. Педагогічний вісник, 2022. № (3)109. С. 32-33.
26. Кугуєнко Н.Ф. Активні та інтерактивні методи навчання як фактор забезпечення педагогіки успіху. Джерело пед. майстерності. 2008. № 2. С. 32-37.
27. Кудін В.С. Партнерська взаємодія – основа освітнього процесу НУШ. Навчально-методичний посібник. Черкаси. 2022. 128 с.
28. Мариновська О. Інтегральна технологія навчання: від теорії до практики. Початкова освіта. 2011. № 32 (608). С. 3-5.
29. Менеджмент освітньої організації. Харків : ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.
30. Модельні навчальні програми. URL: <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/>
31. Мойсеюк Неля. Педагогіка. URL: <https://bit.ly/3z9M8cc>
32. Моргун В.Ф. Емоційний інтелект у багатовимірній структурі особистості. Постметодика, 2010. № (6)97.С. 2-15.
33. Навчання, досвід, наставництво. Інформаційний бюлетень За медичні права. Квітень 2011. № 4. С. 2-3. URL: <http://lviv.medprof.org.ua/uploads/media/2-3.pdf>
34. Нова українська школа : дидактичні основи STREAM-освіти в початковій школі : навчально-методичний посібник /С.Вакарін. Київ : Саміт-книга, 2021. 144 с.
35. Нова українська школа: теорія і практика формування оцінювання у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник / Д.В. Ротфорт, О.М. Гезей, за заг. ред. Л.Д.Покроєвої. Харків : Вид-во «Ранок», 2021.144 с.
36. Онопрієнко О.В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів: сутність і методика здійснення. Український педагогічний журнал. 2016. № 4. С.36-42.
37. Педагогіка партнерства як основа розвитку суб'єктів освітньої діяльності в умовах НУШ. URL: <https://conf.zipro.net.ua/?p=340>
38. Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту : Постанова КМУ від 27.09.2017 №733. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/733-2017-%D0%BF#Text>
39. Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за №1111/35394. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>
40. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 05.12.2015 № 389-VIII-XII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 28, ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
41. Пшенична Л. В. Керівник навчального закладу : навч. посіб. І Л. В. Пшенична. - Суми : вид-во «СумДПУ імені А. С. Макаренка», 2016. - 520 с.
42. Регулююча дія ціннісних орієнтацій у житті дитини: моногр. [Т.О. Піроженко, І.І. Карабаєва, О.Ю. Хартман, Л.І. Соловійова, О.І. Федорчук, Л.Д. Токарева]; за ред. Т.О. Піроженко. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2020. 222 с. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/722164/>
43. Розвиваємо громадянські компетентності з 1 класу / під заг. ред. Н.Бібік, М.Араджионі. Київ : ФОП «Парашин К.С.», 2018. 880 с.
44. Самопізнання і самовдосконалення в схемах, формулах, таблицях: навчально-методичний посібник / за загальною редакцією Е. А. Піньковської, Т. В. Черкашиної. Укладач А. В. Аносова. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2018. 152 с.

45. Северинова А.М. Забезпечення ефективного освітнього процесу під час викладання фізики і хімії. Педагогічний вісник. 2020. №3 (101). С.41-45.
46. Северинова А.М. Здійснення переходу до компетентнісної моделі навчання та впровадження нових методичних підходів у вивчення фізики. Педагогічний вісник. 2018. №3 (93). С.38-40
47. Сич Т. В. Управління людськими ресурсами закладу освіти : [навч. посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Управління навчальним закладом» спеціальності 073 «Менеджмент»] І Т. В. Сич // Держ. закл. «ЛНУ імені Тараса Шевченка». - Старобільськ, 2021. - 283 с.
48. Скидан М.А., Євдін О.М. , Могильниченко В.М., Горіцький О.В., Жихарев О.П., Крикун О.М. Дії населення в умовах надзвичайних, несприятливих побутових та нестандартних ситуацій: практичний посібник / за заг. редак. М.А. Скидана. Київ: Атіка, 2007. 92 с.
49. Технології розвитку критичного мислення учнів / Кроуфорд А., Саул В., Метьюз С., Макінстер Д. / Наук. ред., передм. О.І.Пометун. Київ: Плеяди, 2006. 220 с.
50. Тимошко Г.М. Управління формуванням професійного здоров'я педагогів. Проблеми освіти: Наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. Київ, 2015. Вип. 83. Част. 2. 224 с. С.102-107.
51. Типова освітня програма для учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р.Б.Шияна : наказ МОН України від 12.08.2022 № 743) URL: <https://cutt.ly/p018NA1>
52. Топузов О.М. Освітнє партнерство в системі загальної середньої освіти: теорія і методологія. Київ : Інститут педагогіки : Педагогічна думка, 2021. 160 с.
53. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.-метод. посіб. О.І.Пометун. Київ, 2020. 104 с.
54. Черкашина Т. В. Сучасні педагогічні практики: педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення: навчально-методичний посібник : для педагогічних працівників. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2019. 162 с.
55. Шість цеглинок методичний посібник / упор. О. Рома - The LEGO Foundation, 2018. 35с. URL: <https://cutt.ly/b0zhk41>
56. Як підвищити креативність? Тренінг, спрямований на формування креативності. Шкільний світ. 2007. № 23-24. С. 19-35.
57. Яценко Т.О. Формування читацької компетентності учнів як головна проблема шкільного літературного навчання. Наукові записки, 2009. № 1. С. 69-71
58. Яценко Т.О. Формування читацької компетентності учнів як головна проблема шкільного літературного навчання. Наукові записки, 2009. № 1. С. 69-71.
59. Cadre européen commun de référence pour les langues : apprendre, enseigner, évaluer. Volume complémentaire avec de nouveaux descripteurs. URL: www.coe.int/lang-cecr
60. Common European framework of reference for languages: learning, teaching, assessment. Companion volume with new descriptors. URL: www.coe.int/lang-cefr
61. Sullivan, K. (2015). An Application of Family Stress Theory to Clinical Work with Military Families and Other Vulnerable Populations. Clinical Social Work Journal, 43(1), 89-97.